

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 67/2020-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. februára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudkyne Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť spoločnosti BYTREAL Tlmače s. r. o., Kotlárska 2, Tlmače, IČO 34 100 733, právne zastúpenej advokátkou JUDr. Janou Ondrášikovou, Bernolákova 12, Levice, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Levice č. k. 16 Cb 22/2018-338 z 19. novembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť spoločnosti BYTREAL Tlmače s. r. o. **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. januára 2020 doručená ústavná sťažnosť spoločnosti BYTREAL Tlmače s. r. o., Kotlárska 2, Tlmače, IČO 34 100 733 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Levice (ďalej len „okresný súd“) č. k. 16 Cb 22/2018-338 z 19. novembra 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že okresný súd rozsudkom pre zmeškanie sp. zn. 16 Cb 22/2018 zo 14. augusta 2018 (ďalej len „rozsudok pre zmeškanie“) zaviazal sťažovateľku ako žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 14 007,06 € s príslušenstvom a žalobcovi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Okresný súd rozsudok pre zmeškanie odoslal do elektronickej schránky sťažovateľky 14. augusta 2018. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla: *„Rozhodnutie Okresného súdu v Leviciach otvorila konateľka prostredníctvom elektronickej schránky ústredného portálu verejnej správy dňa 14.09.2018, a preto obchodnej spoločnosti zákonná lehota na podanie odvolania uplynula dňa 29.08.2018. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 30.08.2018.“*

Sťažovateľka uviedla, že z dôvodu čerpania dovolenky v čase od 13. augusta 2018 do 5. septembra 2018 nebola na pracovisku prítomná a z toho dôvodu zmeškala lehotu na podanie odvolania proti rozsudku pre zmeškanie. Sťažovateľka návrh na odpustenie zmeškanej lehoty a odvolanie proti rozsudku pre zmeškanie podala 18. septembra 2018, teda *„... v rámci plynutia lehoty 15 dní po odpadnutí prekážky, ktorá bránila žalovanej včas podať opravný prostriedok, keďže konateľka nastúpila do práce dňa 6.9.2018.“*

3. Okresný súd napadnutým uznesením návrh sťažovateľky na odpustenie zmeškanej lehoty zamietol. Porušenie svojich práv sťažovateľka odôvodnila rozpormi a zmätočnosťou v odôvodnení napadnutého uznesenia. Sťažovateľka považuje záver okresného súdu o nadobudnutí právoplatnosti rozsudku pre zmeškanie okresného súdu za nezodpovedajúci tomu, ktorý bol vyznačený na rozsudku okresným súdom.

4. Sťažovateľka uviedla, že napadnuté rozhodnutie je „... *arbitrárne a nie je preskúmateľné. Interpretačná svojvôľa odôvodnenia napadnutého uznesenia okresného súdu, robia rozhodnutie súdu nepresvedčivým, arbitrárnym, nepreskúmateľným, vedúcim do zásahu práva sťažovateľa na spravodlivý proces do takej miery, že vyžaduje ústavnú korekciu*“, a navrhla, aby ústavný súd o jej ústavnej sťažnosti rozhodol nálezom: „*Základné právo obchodnej spoločnosti BYTREAL Tlmače, s. r. o. podľa čl. 46 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Levice č. k. 16Cb/22/2018- 338 zo dňa 19.11.2019 porušené bolo.*

2. *Uznesenie Okresného súdu Levice č. k. 16Cb/22/2018-338 zo dňa 19.11.2019 sa zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu Levice na ďalšie konanie.*

3. *Ústavný súd je povinný nahradiť sťažovateľke do 15 dni od právoplatnosti tohto rozhodnutia trovy konania...*“

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon o ústavnom súde“).

7. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

8. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

9. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

12. Ústavnú sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09).

13. Za zjavne neopodstatnený návrh treba považovať teda aj návrh v prípade, ak (i) namietaný zásah nespadá do rozsahu daného základného práva alebo (ii) medzi zásahom a referenčnou normou chýba dostatočná relevantná súvislosť.

14. V prejednávanej ústavnej sťažnosti sa prejavujú dve línie námietok sťažovateľky, ktorých vyústením je tvrdenie o porušení základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením okresného súdu.

V prvom rade sťažovateľka nesúhlasí so záverom okresného súdu, podľa ktorého čerpanie dovolenky nie je ospravedlniteľným dôvodom na odpustenie zmeškanej lehoty. Sťažovateľka má jedinou konateľku – v čase plynutia lehoty na podanie odvolania bola na dovolenke.

Sťažovateľka uviedla, že čerpaním dovolenky ako zákonného nároku zamestnankyne (ktorá je zároveň konateľkou) nebola porušená žiadna zákonná povinnosť. Ústavný súd však na tomto mieste poukazuje na čl. III bod 3 zmluvy o výkone funkcie konateľa [príloha

ústavnej sťažnosti, pozn. (ďalej len „zmluva“)], podľa ktorého je konateľ povinný vykonávať svoju funkciu s odbornou starostlivosťou a v súlade so záujmami spoločnosti a jediného spoločníka a zároveň má podľa bodu 13 zmluvy oprávnenie udeľovať a odvolávať plnomocenstvá.

15. Ústavný súd otvára argumentáciu tým, že je potrebné rozlišovať (i) nárokový prístup k súdu na jednej strane a možnosť získať (ii) nenárokový prístup k súdu na základe širšej diskrecie súdu na strane druhej. Ústavný súd k tomu už uviedol (bod 15 uznesenia sp. zn. II. ÚS 30/2016), že nedodržanie lehoty a odpustenie zmeškania lehoty sú odlišné právne inštitúty, čo vo svojej judikatúre reflektuje aj Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“). Pretože v druhom uvedenom inštitúte ide o právne posúdenie veci, najvyšší súd nezahŕňa odpustenie lehôt do rozsahu § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (2 Cdo 50/2002 – Zo súdnej praxe 1/2003, s. 2; 5 Cdo 288/2009).

16. Rozhodovanie o odpustení lehoty je druhom skutkového, „mini-meritórneho“ rozhodovania, ktorého predmetom je posúdiť okolnosti zmeškania lehoty. To však samozrejme neznamená, že takého rozhodovanie môže byť svojvoľné. Ide svojím spôsobom o mimoriadny opravný prostriedok, pretože ide o rozhodovanie o právoplatnom rozhodnutí.

Zmyslom odpustenia lehoty je umožniť strane vykonať procesný úkon, keď ho objektívne nemohla vykonať. Ide teda o vyváženie medzi takpovediac zákazom požadovať nemožné na jednej strane a ochranou druhej procesnej strany na strane druhej (II. ÚS 346/2018).

17. Právna úprava v Civilnom sporovom poriadku je neobvyklá tým, že umožňuje samosudcovi či samosudkyni rozhodnúť o tom, či umožní opravný prostriedok proti vlastnému rozhodnutiu. Aj z tohto pohľadu musí byť odôvodnenie presvedčivé.

18. Ústavný súd v predmetnej veci konštatuje, že odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu tak, ako ho uviedla sťažovateľka, je ústavne akceptovateľné.

Je výhradne na posúdení súdu, čo možno považovať za ospravedlniteľný dôvod zmeškania lehoty. Vždy je však potrebné hodnotiť subjektívnu stránku, či totiž strana mohla preukázateľne predvídať alebo odvrátiť okolnosť spôsobujúcu zmeškanie lehoty.

19. Ústavný súd nespochybňuje nárok zamestnankyne na dovolenku, avšak obzvlášť v prípade, ak zamestnankyňa je aj jedinou konateľkou spoločnosti, je jej povinnosťou zabezpečiť všetky povinnosti plynúce z výkonu funkcie konateľky tak, aby neohrozila záujmy spoločnosti. Elektronické schránky boli právnickým osobám zriadené od 1. júla 2017 a ich používanie je od uvedeného dátumu povinné. Ústavný súd poukazuje aj na tú okolnosť, že sťažovateľka zmeškala lehotu na podanie odvolania proti rozsudku pre zmeškanie, ktorý bol vydaný z dôvodu, že sťažovateľka sa nevyjadrila v súdom uloženej lehote k podanej žalobe. Uznesenie, ktorým bola sťažovateľke uložená lehota na vyjadrenie spolu s prislúchajúcim poučením, jej bolo doručené do jej elektronickej schránky a aj v tomto prípade bola využitá fikcia doručenia.

20. Závery okresného súdu sťažovateľka pred ústavným súdom nijakým ústavnoprávne relevantným spôsobom nespochybnila a obmedzila sa iba na argumentáciu, ktorá je výlučne výrazom jej odlišného skutkového a právneho hodnotenia veci, než zastáva okresný súd, a do posúdenia ktorého ústavný súd s poukazom na svoju judikatúru (napr. IV. ÚS 27/2010, II. ÚS 838/2016, II. ÚS 100/2017, I. ÚS 454/2019) nie je ani oprávnený, ani povinný vstupovať.

21. Čo sa týka uvádzaných rozporov odôvodnenia napadnutého uznesenia vo vzťahu k momentu právoplatnosti rozsudku pre zmeškanie, ústavný súd uvedené neskúmal z dôvodu, že moment nadobudnutia právoplatnosti nemal vplyv na posúdenie odôvodnenia okresného súdu v otázke, či čerpanie dovolenky je ospravedlniteľným dôvodom na zmeškanie lehoty. Prieskum ústavného súdu sa aj s ohľadom na argumentáciu ústavnej sťažnosti nezameral na posúdenie správnosti vyznačenia právoplatnosti rozsudku pre zmeškanie.

22. V zmysle § 123 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažovateľ k ústavnej sťažnosti musí pripojiť aj kópiu právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu, ktorým malo dôjsť k porušeniu jeho základných práv a slobôd.

Na základe uvedeného ústavný súd dodáva, že ústavnú sťažnosť bolo možné odmietnuť aj z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde, pretože sťažovateľka k ústavnej sťažnosti nepriložila napadnuté uznesenie okresného súdu.

23. Ústavný súd už len pre úplnosť dodáva, že jeho pozornosti neušla ani skutočnosť, že právna zástupkyňa sťažovateľky v texte ústavnej sťažnosti (doručenej ústavnému súdu 9. januára 2020) opakovane poukazuje na znenie už neplatného a neúčinného zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov. Ústavný súd v tejto súvislosti dáva právnej zástupkyňi sťažovateľky do pozornosti, že od 1. marca 2019 sa konanie pred ústavným súdom spravuje novou právnou úpravou – zákonom č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

24. Ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľkou označených práv a dospel k záveru, že ústavná sťažnosť je neopodstatnená, preto ju podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. februára 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu